

SLOVENSKI NAROD

UREDNIŠTVO IN UPRAVA: LJUBLJANA, PUCCINJEVA ULICA 5. — TELEFON: 22-23, 21-22, 21-24, 21-25 in 21-26. — Izhaja vsak dan opoldne. Mesečna naročnina 6.— L. Za inozemstvo 10.— L.

IZKLJUČNO ZASTOPSTVO za oglaševanje v Kraljevini Italiji in inozemstvu ima
UNIONE PUBBLICITA ITALIANA S. A., MILANO

CONCESSIONARIA ESCLUSIVA per la pubblicità di provenienza italiana ed
estera: UNIONE PUBBLICITA ITALIANA S. A., MILANO.

Bombe na Tobruk in Malto

Sovražni oddelek pri Culquabertu razpršen — Dve sovražni letali sestreljeni — Prebivalstvo Napolija je čudovito disciplinirano

Glavni stan Italijanskih Oboroženih Sil je objavil 22. okt. naslednje vojno poročilo št. 507:

V severni Afriki delavnost našega topništva ter letalstva osi proti ciljem trdnjav v Tobruku. Dve sovražni letali je sestrelilo nemško letalstvo.

Na mestom Bengazi je sovražnik izvršil nove letalske napade. Mnogo bomb je padlo v morje, druge pa so zadele nekatere arabske hiše v oddaljenih predelih ter ubile 8 in ranile 7 oseb med domačim prebivalstvom; med žrtvami so tudi žene in otroci.

V vzhodni Afriki so čete posadke v Culquabertu presenetile oddelek oboroženih sovražnikov in ga z novimi izgubami razpršile. Naše lovsko letalo je uspešno obstreljevalo s strojno veliko taborišče približno 30 km jugovzhodno od Gondarja.

Nocoj je angleško letalstvo izvršilo polete na Napoli in na ozemlje pri Catani. Na Napoli je v petih zaporednih napadih, ki so skupno trajali 5 ur, odrglo več sto zažgalnih in rušilnih bomb, ki so povzročile znatno škodo na stanovanjih ter požare, ki so bili hitro pogaseni. Med civilnim prebivalstvom je bilo 14 mrtvih in 27 ranjenih, a prebivalstvo se je čudovito zadržalo glede na hladnokrvnost in disciplino. V bližini Acireale so bombe poškodovale nekaj hiš; ena oseba mrtva, štiri ranjene. Protiletalsko topništvo v Catani je sestrelilo sovražni bombnik, ki je v plamenih strmoglavil v bližini obale.

Tudi nocoj so naši bombniki napadli luko v La Valletti (na Malti).

Z operacijskega področja. 23. okt. s. Nemška letala so dosegla nov uspeh na področju pri Sollumu. Italijanska izvidniška letala so opazila večjo skupino sovražnih lovcev in bombnikov, ki so bili na poti proti osnim postojankam. Nemudoma je startala skupina nemških lovcev in se spopadla z nasprotnikom. Nemški letalci so sestrelili dve sovražni letali, ostala pa prisilili, da so se umaknili iz borbe. Vsa nemška letala so se neoposkodbena vrnila na svoje oporišče.

Osmi bombniki pa so malo pozneje bombardirali s prav velikim učinkom baterije protiletalskega topništva in druge sovražne postojanke na področju tobruške trdnjave.

V torek zvečer je skupina bombnikov še enkrat hudo napadla pomorsko oporišče Valetto na Malti. Težke bombe so povzročile veliko razdejavanje med napravami v okraju Harbouru. Sovražno protiletalsko topništvo in nočni lovci so reagirali na napad, toda italijanskim letalom ni bila prizadejana nikakva škoda.

Žrtve letalskih napadov

Rim, 23. okt. s. Sinoči so bili objavljeni podatki o žrtvah ob priliki sovražnega letalskega napada na Acireale v Katani dne 20. oktobra. Pri tem napadu je bil ubit neki 17letni mladenič. Ranjenih pa je bilo pet ljudi, sami moški od starosti od 14 do 39 let.

Slavnostna večerja

na čast nemškemu ministru dr. Funku

Pomembna govora ministra Riccardia in dr. Funka o gospodarskih osnovah nove Evrope

Rim, 23. okt. s. Sinoči je minister za devize in valute Rafael Riccardi priredil slavnostno večerjo v čast nemškemu gospodarskemu ministru in predsedniku nemške državne banke dr. Walterju Funku ter njegovemu spremstvu. Večerja je bila v Oficirskem domu v palači Barberini. Med drugimi so se je udeležili finančni minister Revel, prosvetni minister Bottai, dalje ministri Cassinari, Horst Venturi in Ricci, načelnik glavnega generalnega štaba general Caballero, državni podtajnik Russo, Favagnano, Lissia, Gianetti, Janelli, de Marsanich, Amicucci in podtajnik stranke Venturi, nemški poslanik von Mackensen, dr. Clodius in druge ugledne osebnosti.

Minister Riccardi je pozdravil svojega gosta in izjavil, da je bil njegov obisk v Italiji sprejet z največjimi simpatijami in zadovoljstvom. Opozoril je na pomen gospodarskega činitelja v novem redu, ki ga gradi voditelj obeh revolucij. Velikostni vojni dogodki, ki so se zvrstili v zadnjih časih, so zmerom bolj oddaljili nevarnost, ki je grozila Evropi in stoletni civilizaciji starega kontinenta. Dan za dnem ojačujejo kontinentalno solidarnost, ki je osnova novega političnega, gospodarskega in socialnega reda. Gospodarska struktura Nemčije, h kateri ste tako prispevali z vašim delom, duhom in vero, je postala odločilnega pomena za zmago, proti kateri so se postavile zatratne sile in nečloveške gospodarske blokade. Že od nekdaj smo trdili, da je tretja, gospodarska fronta, sposobna vzdrževati pritisk v sedanosti in bodočnosti. Tvrmo sodelovanje osnih sil in gospodarska solidarnost jamčita, da bo dosežena zmaga tudi na gospodarskem polju. Minister je opozoril na razgovore, ki jih je imel z nemškim državljanom že lani v Berlinu. Že tedaj je bilo mogoče ugotoviti popolno identičnost stališč nemške in italijanske vlade glede gospodarskih problemov. Ne glede na to, ali bo vojna kratka ali dolga, se gospodarski program, ki je tesno podrejen političnim načelom, kakor jih izjavljata oba voditelja, do kraja izveden. Višji življenjski standard narodov z ojačenjem produkcije in povečanjem konsuma, stalno upoštevanje skupnih prvenstvenih potreb v okviru evropskega gospodarstva, razvoj in ojačenje medsebojnega trgovinskega prometa, načelo nacionalne avtarkije, pospeševanje produkcije in dela, politični in gospodarski red, uravnavanje cen, industrijsko in kmetijsko sodelovanje, večja svoboda posameznih producentov, ureditev plačilnih sredstev v okviru načela o evropskem gospodarstvu, interkontinentalna trgovina in večji promet s preokceanskimi deželami, to so glavni problemi in prav gotovo ne tajnstveni argumenti, glede katerih smo se popolnoma sporazumeli. V evropskem redu, je minister Riccardi dejal, podpira junastvo vojakov in razum voditeljev nove gospodarske horizonta, ustvarja nove vire dela in bogastva. Pravičen mir, ki si ga naša voditelja prizadevata doseči in za katerega se naši narodi bore, bo plačilo za vse žrtve krvi in imetja, ki jih naši narodi ponosno prenašajo. Ob zaključku je minister Riccardi nazdravil kancelarju Hitlerju in oboroženim silam osi, ministru dr. Funku in nemškemu narodu.

Minister dr. Funk se je v svojem odgovoru zahvalil za časti in gostoljubje, ki je bilo izkazano nemški delegaciji. Največji vtis, tako da ga ne bodo nikoli pozabili. Posebno pa ne bo pozabili izredno prisrčnega sprejema, ki ga je doživel pri velikem Duceju. Nemški narod in vlada v polni meri cenita težke delo Riccardia.

Razgovori

dr. Funka v Rimu

Rim, 23. okt. s. Včeraj zjutraj so se v ministru za devize in valute nadaljevali razgovori med nemškim gospodarskim ministrom dr. Walterjem Funkom in ministrom Riccardijem. Razgovori se je udeležil tudi znan nemški gospodarski strokovnjak dr. Clodius, ki se je še teden dni mudil v Bukarešti in je včeraj z letalom prispel v Italijo. Razpravljali so o važnih in zapletenih gospodarskih vprašanjih. Popoldne so se razgovori nadaljevali danes dopoldne bodo zaključeni.

Neprekinjen delovni čas v državnih uradih

Rim, 23. okt. s. Da bi se prišlo čim več premoga in drugega kuriva pri ogrevanju in indirektno pri porabi električnega toka pridobljenega v termičnih centralah, se pripravljajo Ducejev dekret, ki bo uvedel s 5. novembrom nov urnik dela v vseh državnih in drugih javnih uradih. Delo bo po tem urniku urejeno vse do 31. marca prihodnjega leta. Ob delavnikih bodo uradi odprti od 9. do 15. ob nedeljah od 9. do 13. Delo v njih bo ob tem času neprekinjeno.

Generalni guverner Dalmacije v Zagrebu

Zagreb, 23. okt. s. Generalni guverner Dalmacije Ekselencija Bastianini je prispel v Zagreb na privatni obisk. Včeraj dopoldne je bil pri Duglojniku.

Silni letalski napadi na Moskvo

Sovjetska prestolnica doživlja usodo Londona — Operacije se na vsej fronti nadaljujejo z nezmanjšano srditostjo

Berlin, 23. okt. d. Kakor se doznava na merodajnem mestu, je doživela sovjetska prestolnica včeraj najsilovitejše letalske napade v tej vojni. Tisoči nemških bombnikov in bojnih letal so brez odmora bombardirali Moskvo podnevi in ponoči. Sovjetska prestolnica doživlja usodo Londona, toda po obsegu in številu letal so napadi na Moskvo še silovitejši. Že dosedanjí učinki so bili strahoviti. Celi okraj mesta so v razvalinah. Napadi so usmerjeni predvsem na železniške postaje, skladišča, vojno industrijo in razne oskrbovalne naprave.

Istocasno pa se z nezmanjšano srditostjo nadaljujejo borbe na vsej fronti. Nemške in zavezniške čete sovražniku nikjer ne dajo miru in mu ne pustje priti do oddiha. Kljub skrajno slabemu vremenu in mrazu se na vsej fronti nadaljujejo ofenzivne operacije, ki bodo kmalu rodile sadove.

Nemško vojno poročilo

Iz Hitlerjevega glavnega stana, 22. okt. Nemško vrhovno poveljstvo poroča: Zasedba sovjetskega industrijskega ozemlja v Doneški kotlini po nemških in zavezniških četah je bila včeraj razširjena.

Južno od Brjanska smo pri čiščenju bojišča zajeli še 506 ujetnikov ter en težki tank in 56 topov.

Kakor je bilo objavljeno že s posebnim poročilom, je bil zavzet otok Dagö. S tem so vsi baltski otoki v nemških rokah in ves baltski prostor osvobojen od sovražnika. V vzornem sodelovanju z oddelki vojne mornarice in letalstva se je nemški pešadijski diviziji že 12. oktobra posrečilo presenetljivo se izkrcati na južnem robu otoka. V desetdnevnih borbah je bil otok očiščen od sovražnika. Zajeli smo 3000 ujetnikov šest obalnih baterij je bilo uničenih. Ostanke sovražne posadke so bili, ko so poskušali pobegniti, po morju, uničeni od edine vojne mornarice in letalstva. Za uspešno izkrcanje na baltskih otokih imajo posebne zasluge juristi oddelki nemških plomirjev.

Finska vojna mornarica je operacije nemške vojne mornarice uspešno podpirala.

Letalstvo je podnevi in ponoči bombardiralo sovjetsko prestolnico Moskvo.

V borbi proti Angliji so močni letalski oddelki v pretekli noči napadli Luko New Castle. V dokih, skladiščih in preskrbovalnih napravah je nastalo veliko razdejavanje. Nadaljnji napadi so bili usmerjeni proti luskim napravam v Dovru.

Ob kanalski obali so nemški lovci sestrelili 11 angleških letal. Izgubili smo eno lastno letalo.

V severni Afriki so dosegli nemški stroglavci bombe zadetke na angleške topniške postojanke in utrdbe pri Tobruku. Angleški bombniki so napadli v noči na 22. oktober razne kraje v severozapadni Nemčiji, med drugim Bremen. Vrgli so bombe pretežno na stanovanjske predele in je bilo med civilnim prebivalstvom več mrtvih in ranjenih. 5 napadajočih sovražnih letal je bilo sestreljenih.

Miniranje poslopij v Moskvi

Stockholm, 23. okt. s. »Stockholm Tidningen« beleeži v svojem poročilu o dogodkih v Moskvi, da je bilo zadnje dni v Kremlju in drugih pomembnejših javnih poslopih v Moskvi opaziti živalno delovanje ruskih inženjerskih oddelkov. Večji inženjerski oddelek je očito prejel nalogo, da podminira Kremelj in druga najvažnejša poslopja tako, da bi jih Sovjeti v danem primeru pogrnali v zrak. Krenili so tudi vse potrebno, da bodo nekaj poslopij zažgali.

Tovarne v Moskvi zaprte

Stockholm, 23. okt. s. Neka ruska radijska postaja je včeraj zjutraj objavila, da so morali v Moskvi zapreti večje število tovarnih in delavnic, ker so se delavci odpravili na fronto, da bi sodelovali pri obrambi mesta. Periodični listi so prenehali izhajati. Dnevnik izhajajo le v zelo omejeni nakladi.

Velike zasluge italijanske vojske

Berlin, 23. okt. s. DNB poroča o sodelovanju italijanskih oddelkov pri vojnih operacijah na južnem odseku vzhodnega bojišča. Čete neke italijanske pešadijske divizije so v torek po hudih spopadih zavzele važno železniško postajo, oddelki neke druge pešadijske divizije pa so prodrli čez neko reko, strli sovražni odpor, si ustvarili jako moštišče in prisilili sovražnika, da se je še nadalje umaknil proti vzhodu. Pri teh operacijah so italijanske čete ujele mnogo sovražnih oficirjev in vojakov.

Pa tudi madžarske čete so na južnem odseku bojišča dosegle nove uspehe. V silnem navalu so zavzele celo vrsto krajev in ujele okrog 700 sovražnikov.

Rumuni niso anektirali Odese

Bukarešta, 23. okt. s. Rador je objavil naslednji demant: V tujini so se razširile vesti, da je Rumunija Odese anektirala. V ponedeljek pa

je bilo službeno objavljeno, da je bila Odesa enostavno vključena v področje in delokrog uprave transdnejske gubernije ter da je postala sedež njene civilne oblasti. Transdnejska pokrajina, ki je bila izvajana z orožjem, se upravlja po mednarodnem pravu. Sedež uprave je sedaj Odesa. Vse drugačne informacije so neutemeljene.

Smrtne obsodbe v Kišinjevu

Bukarešta, 22. okt. s. Vojaske sodišče v Kišinjevu je obsodilo na smrt 16 teroristov, ki so po umiku sovjetskih čet iz bivše Besarabije ustanovili teroristično organizacijo z namenom, da bi nemškim in rumunskim četam razbijali mostove, uničevali telefonske proge, železnice in druge javne naprave na tem področju. Smrtna kazen je bila že izvršena.

V Turčiji zadržana ruska ladja

Ankara, 23. okt. u. Turška vlada je objavila, da se je teden dni neka ruska pomožna ladja zatekla v neko luko v Bosporu. Ladja je bila zadržana, njena posadka internirana.

Ponos Madžarske

Budimpešta, 23. okt. s. Ob priliki otvoritve jesenskega zasedanja vodstva madžarske vladne stranke, na katero je prišlo mnogo delegatov tudi iz vseh krajev Madžarske, je imel ministrski predsednik Bardossy govor, v katerem je spodbudil govoril o notranjem političnem položaju, nato pa je ob splošnem odobravanju pozdravil madžarske čete, ki se ob strani nemških in italijanskih sil bore proti Sovjetom. Ponosni smo, je izrazil ministrski predsednik, da dajemo svoj prispevek v tej borbi, ki bo osvobodila svet boljševikov. Posebno pa smo lahko ponosni, da se naše čete na vzhodnem bojišču slavno bore. Madžarska politika je zmerom premočrtna, zvesta osi. Madžarska sodeluje v okviru trojnega pakta pri velikem delu za obnovo Evrope, ki se opira na pravo in pravičnost. Izjave Bardossyja so bile sprejete z velikim odobravanjem.

Tudi predsednik vladne stranke Lukacs je v svojem govoru o organizaciji stranke in notranji politiki vlade poudaril svetovni pomen velikanske borbe proti Sovjetom za civilizacijo in kulturo. Madžarska, je dejal, hoče z neomajno voljo še nadalje sodelovati s silama osi.

Slovaška zvesto na strani Nemčije

Rim, 23. okt. s. Bratislava, 23. okt. s. Slovaški državniški pod vodstvom predsednika republike dr. Tise, ki so bili na obisku v Hitlerjevem glavnem stanu, so se včeraj popoldne vrnili v Bratislavo. Mesto je bilo vse v zastavah in državnikom je prebivalstvo priredilo svečan sprejem. Pravosodni minister Fritz je slovaške državnike ob njihovem prihodu prisrčno pozdravil. V svojem govoru je predsednik republike med drugim opozoril na veliki pomen obiska ter je poveljeval tradicionalno zavez-

Vedno večji odpor proti Churchillovi politiki

Rin, 23. okt. s. V angleških finančnih in industrijskih krogih je opaziti vedno večje nezadovoljstvo z angleško vojno politiko. Te dni je krenila posebna delegacija k Churchillju in zahtevala, naj neutegoma odstavi visoke funkcionarje vlade, ki jih smatrajo za krive, da doslej ni bilo nič storjenega za poraz Nemčije. Razen tega nezadovoljstva v industrijskih krogih pa je opaziti tudi v širših ljudskih slojih opozicijski pokret, ker Rusiji ni bila zagotovljena zadostna pomoč in ker je tudi angleška vojna produkcija, kakor se to službeno priznava, pričela zastajati.

Ukradeni tajni angleški dokumenti

Stockholm, 23. okt. s. Londonski »Daily Telegraph« poroča, o novi aferi s tajnimi dokumenti. V nekem mestecu severno od Londona je ravnatelj neke večje tovarne letal skril najvažnejše dokumente v nekem vrču. Menil je, da jih tam nihče ne bo iskal. Kljub temu so bili ukradeni in policijske oblasti so si doslej znanan prizadevale, da jih izsledijo tate.

Ameriško oporišče v severni Irski

Lizbona, 23. okt. u. Ameriški strokovnjaki, ki jih je okrog 200 v nedeljo prispelo v Belfast, bodo kakor zatrjujejo, sodelovali pri gradnji nekega velikega pomorskega oporišča v Severni Irski, ki bo služilo ameriški vojni mornarici. Pomorsko oporišče pospešno grade. Pri tem se nič ne ozirajo na vremenske neprilike.

Upokojeni letalski maršali

New York, 23. okt. s. »New York Times« objavlja vest iz Londona, da je bilo zaradi starosti upokojenih več višjih letalskih funkcionarjev. Med njimi so letal-

ništvo med Nemčijo in Slovaško. Dr. Tiso je ob zaključku ponovno naglasil, da sta on in slovaški narod zvesta nemškemu narodu in njegovemu voditelju Adolfu Hitlerju.

Tudi Afganistan se je moral ukloniti

Carigrad, 23. okt. s. Vest, da je Afganistan popustil nasproti angleškim in ruskim zahtevam, je bila v Turčiji sprejeta z velikim nezadovoljstvom, ki se odraža tudi v tisku. List »İkdam« naglašja, da je moral Afganistan kloniti sprčo angleških in italijanskih podanikov, ki angleške in ruske sile vdre v Iran. Anglija si je hotela na vsak način zagotoviti vsa sredstva, da bi lahko pomagala Sovjetski zvezi. Hotela pa je tudi prevzeti vso kontrolo nad afganskimi petrolejskimi vrelci. Njena politika, pravi list, je v nasprotju s spoštovanjem neodvisnosti narodov. List se vprašuje, ali bo afganski pristanek na izgon italijanskih in nemških državljanov rešil afgansko suverenost, čežala pa, kar se tiče pomoči Sovjetski Rusiji, dejansko nima nikakega pomena.

Zapadna fronta

Berlin, 23. okt. s. Pri nekem izvidniškem poletu so nemška letala v bližini Faroerskih otokov včeraj potopila 1500-tonsko parnik, poškodovala pa drugo 5000-tonsko ladjo.

Napad na Jütland

Kodanj, 23. okt. s. Angleška letala so spet napadla nekaj krajev v Jütlandiji. Nekaj civilnih poslopij je bilo poškodovanih. Eno letalo je bilo sestreljeno. Od štirih članov posadke so bili trije ubiti, četrti pa je nevarno ranjen.

Poziv maršala Petaina

Pariz, 23. okt. s. Maršal Petain in admiral Darlan sta včeraj opoldne po radiu pozvala prebivalstvo zasedenega ozemlja, naj opusti atentate na nemške oficirje in naj se ravna po načelih lojalnosti do okupacijskih oblasti. Pozvala sta ljudi, naj izsledijo krivice dosedanjih atentatov in jih izroče oblastem.

Nemška letala na Atlantiku

Stockholm, 23. okt. s. »Stockholm Tidningen« objavlja vest iz New Yorka, da so se nemška bojna letala, ki jih smatrajo za nevarnost za ameriške ladje na severnem Atlantskem oceanu, pojavila že zelo daleč nad oceanom. Tako so z ameriške ladje »Calibur« opazili neko nemško letalo 250 milj zapadno od Azorov.

Brodolomci z angleških ladij

Lizbona, 23. okt. s. S portugalskim parnikom »Nyasso« je prispelo na Azorske otoke 38 brodolomcev s cele vrste angleških ladij, ki so bile torpedirane ta mesec. Med njimi so parniki »Saint Claire«, »Hyon«, »Hott«, »Larrinada« in »Sallanc«. Brodolomci so po večini črnci in Kitajci.

Poziv japonski vladi

Tokio, 23. okt. u. Več članov poslanske zbornice in zveze za obrambo prestola je izročilo predsedniku vlade generalu Toju spomenico, v kateri mu zagotavljajo vso svojo podporo in zahtevajo, da se ojači trojni pakt in da se napravi konec protijaponskemu izizvanju neprijateljskih sil. Nemudno je treba poskrbeti za boljše organizirano narodno obrambo, tako da bo lahko Japonska pospešno dovršila svojo misijo na Daljnem vzhodu.

Nizozemska Indija ustavila izvoz petroleja na Japonsko

Tokio, 23. okt. u. Zastopnik vlade je izjavil novinarjem, da je uvoz petroleja iz Nizozemske Indije na Japonsko popolnoma prenehal.

V Tokiju aretiran poročevalec agencije Havas

Tokio, 23. okt. u. Tukajšnje orožništvo je prijel bivšega jugoslovanskega podanika Branka Vukelića, ki je bil pomožni poročevalec agencije »Havas« v Tokiu. V prostorih agencije so napravili preiskavo in so zaplenili vse dokumente.

Obnovite naročnino!

Skrb za slepe v Ljubljanski pokrajini

Občni zbor „Doma slepih“ je nudil vpogled v stanje skrbstva za slepe — Z naklonjenostjo oblastev in nezmanjšanim sodelovanjem javnosti bo treba v kratkem nadomestiti izgubljeno

Ljubljana, 23. oktobra. Dve društvi skrbita pri nas agilno in požrtvovalno za nesrečne, ki jim je narava odgnala vid: društvo »Doma slepih« in Društvo slepih Delo obeh je v javnosti znano, priznано in doseglo tudi podporo. Potrebno bi bilo, da bi se tudi v sedanjih časih zasebna dobrodelnost kljub zaostritvi življenjskih pogojev ne zmanjševala: skrb za slepe je v novih razmerah postavljena pred nove naloge, ki jih bo mogoče uspešno rešiti samo z učinkovitim in razumevalnim sodelovanjem vse naše javnosti.

Vpogled v sedanjí položaj naših slepih je nudil večerajšnji občni zbor društva »Doma slepih« v posvetovalnici mestnega magistrata. Udeležili so se ga razen prizadevnih odbornikov še drugi požrtvovalni delavci in je odbor v pili uri poročal o vseh pomembnih dogodkih, od zadnjega običnega zbora. Ta občni zbor bi sicer moral biti že spomlad, toda preprečila ga je tedaj vojna, ki je s svojimi posledicami posegla tudi v delo društva in usodo slepih. Društvena ustanova »Doma slepih« v Stari Loki in posestvo na Okroglem, ki ga je društvo zapustilo pokojni prelatu Tomu Zupan, sta danes izven teritorija Ljubljanske pokrajine. Pod streho gostoljubnega zavetišča v Stari Loki, je konec preteklega leta živel v človečanskem okolju 44 slepcev, med njimi 30 žensk. Odbor je lani s podvojenimi močmi skrbel za svoje varovanje: nudil jim je primerno zaposlitev, potrebno duševno razvedrilo, zadostno hrano, obleko in obutev, kljub vsem splošnim težavam, ki so se pojavljale že lani. Skrbel je tudi za propagando in je v vrsti drugih ukrepov treba omeniti tudi posebno predavanje prof. Skabernetove v Ljubljani o slepstvu drugod in pri nas.

Uspehi so bili mogoči ob naklonjenosti oblastev in vse naše javnosti. Prošnje društva raznim trgovskim podjetjem, denarnim zavodom, dalje nabirali dan v Ljubljani, ki je združil k delu 26 raznih organizacij, mnogo odličnih gospa in gospodov in je na pobudo ravnateljev in učiteljev pomagalo tudi dijakom ter s posebnimi uslugami tudi drugi čimtelji, so bile akcije, ki so vrgle znatne vsote za lajšanje usode slepih.

Za duševno razvedrilo je slepih v domu na razpolago posebna knjižnica s slovenskimi knjigami v pisavi, ki jo morejo brati tudi slepci, namreč v Brailloviem točkopisu. Pod skrbnim vodstvom prof. Minke Skabernetove so lani požrtvovalne gospe in gospodine ročno dotiskale v tej pisavi še 36 knjig. Slepi so v zavodu uživali pouk v petju in ročnih delih, čitanju in pisanju. Ženske so se učile igrati na klavir, harmonji, cetre in kitaro, moški pa harmoniko. V posebnih delavnicah so bili zaposleni z izdelovanjem krtac in kosar, nekaj žensk pa je pomagalo v gospodinjstvu. Poskrajeno je bilo tudi za dušno pastirstvo.

Lani so bile v »Domu slepih« potrebne precejšnje investicije, ker sta bili izdelani v grajskem stolpu dve sobi, postavljeni na vrhu potreben kozolec in napeljan vodovod na električni pogon. Izdatki so skupno za

ustanovo v Stari Loki in posestvo na Okroglem znašali lani 282.011,15 din in so predvsem bili potrošeni za sestre, ki skrbje za zavod, za služinčad, obleko, obutev, popravila, pisarniške potrebščine, zdravstvo, nabavo živeža, vzdrževanje inventarja ter študentskih in pletarskih delavnic. Povprečni izdelek za oskrbovanje enega slepca je znašal lani 285 din.

Občni zbor je s pozdravom in zahvalo vsem požrtvovalnim odbornikom in sodelavcem otvoril predsednik kanonik dr. Tomo Klinar. Tajnica prof. Minke Skabernetove je podala obširno in pregledno poročilo o delu v lanskem letu, ki je bilo že osemnajsto, odkar društvo obstoja in plodno deluje. Zahvalila se je zlasti vsem društvenim podpornikom in sodelavcem nabiralne akcije ter ugotovila, da šteje društvo 244 rednih, nad 500 podpornih in 7 ustanovnih članov, med njimi so tudi tri korporacije. Izrazila je upanje, da Ljubljana in podeželje tudi v bodoče ne bosta pozabila na slepe, zlasti ker bo sedaj društvo v novih razmerah začelo skoro znova ustvarjati vse potrebne pogoje za dostojno življenje slepcev v Ljubljanski pokrajini.

Da je društvenemu delovanju naklonjena tudi oblast, je pokazal sprejem pri Eksklenci Visokem Komisarju. Visoki Komisar, ki mu je društvena deputacija razložila položaj skrbstva za slepe v novih razmerah, je obljubil svojo pomoč in naročil društvu, naj tudi v bodoče dela v dosedanjem pravcu. V Ljubljani ali na podeželju bo treba že v kratkem urediti dostojno skupno bivališče za vse odrasle slepce, pristojne v Ljubljansko pokrajino.

Upravitelj »Doma slepih« v Stari Loki nadz. drž. žel. Fran Cvek je podrobno poročal o gospodarstvu na obeh posestvih v lanskem letu, blagajnik kontrolor Martin Pohar pa je podal obračun društvene blaginje, ugotavljajoč, da je bilo lansko poslovanje leto eno izmed najugodnejših.

Vsa poročila so bila sprejeta soglasno in s priznanjem. Enako mnenje je o delu odbora predvsem pa tajnice, upravitelja doma in blagajnika izrekel tudi nadzorni odbor in je bila razrešena za poslovanje v preteklem letu soglasno izglasovana.

Odbor bo po pravilih tudi v novi poslovni dobi vodil stari odbor, ki so v njem: Predsednik: kanonik dr. Tomo Klinar; podpredsednik: mestni fizik dr. Mavricij Rus; tajnica: prof. Minke Skabernetova; blagajnik: kontrolor Martin Pohar; upravitelj doma: nadz. drž. žel. Fran Cvek ter odborniki in odbornice: ravnatelj Maks Hočevar, kom. tajnik Ivan Lazar, podžupan dr. Vladimir Ravnikar, Maruška Vrtočeva, strok. učiteljica Vita Zupančičeva, dekan Matija Mrak, posestnik Josip Rems, prav. ref. Rudolf Smersu, Marjanca Lindtnerjeva in Cvelbarjeva. Nadzorni odbor sestavljajo: viš. računski svetnik Karol Gruber, ravnatelj Alojzij Kocmur in šolska upraviteljica Marija Sadarjeva.

Ko je bilo govora še o nekaterih slučajnostih, ki so jih sprožili navzoči, je predsednik s ponovno zahvalo vsem zaključil uspešni občni zbor.

Racioniranje oblačil in obutve se bo pričelo s 1. novembrom

Vse potrebne priprave so že končane — Nakaznice za oblačila in obutve bodo v kratkem izdane

Ljubljana, 22. okt. s. V torek se je sestala korporacija za tekstilno blago in je proučila vrsto problemov glede racioniranja oblačil in obutve, ki se bo pričelo s 1. novembrom. Korporacija je odobrila načela, na podlagi katerih so bili pripravljeni že vsi ukrepi v tej stvari. Po daljši debati je bila sprejeta resolucija, ki pravi, da je korporacija sprejela na znanje odredbe, ki jih je izdalo korporacijsko ministrstvo glede na racioniranje tekstilnega blaga in obutve. Korporacija v celoti odobrava, da so oblasti ob pravem času neposredno intervenirale v višjem in obtem interesu države. Ukrepi so v skialu z obcem vzgojnim gospodarstvom. Napredek, ki je bil dosežen v italijanski tekstilni industriji, čut odgovornosti, ki so jo pokazale produkcijske kategorije, kakor tudi konzumenti, pa sta omogočila to novo ureditev potrebne oblačil in obutve. Korporacija se strinja z osnovnimi načeli dekreta, ki ga je pripravilo ministrstvo za korporacije in zagotavlja, da bo mogoče z blagom, ki ga je na razpolago in s predvideno nadaljnjo produkcijo tekstilnega blaga popolnoma kriti civilne potrebe po oblačilih in obutvi.

Včeraj se je sestala oblačilna korporacija pod vodstvom ministra Riccia. Pročula je racioniranje potrebne tekstilnega blaga in obutve. Podpredsednik korporacije je pojal podrobna poročila o pripravljenih zakonskih ukrepih. V debati je bilo podanih nekaj novih pobud za praktično izvedbo racioniranja, ki se bo pričelo s prihodnjim novembrom.

Nazadnje je minister pohvalil vodstvo korporacije sprčo sodelovanja in izpolnitve nalog, ki so mu bile v tem pogledu poverjene. Minister je opozoril na tehnične težave, ki so jih morali korporacijski odbor in ministrski funkcionarji premagati, da so dosegli primerno rešitev zapletenih problemov, ki so se pojavili pri zasnutkih, kako naj se racionira potrebna izredno mnogovrstnih predmetov, ki spadajo v področje oblačil in obutve. Ukrepi, ki bodo izdani, bodo ljudstvu zagotovili potrebna oblačila, opremo in obutev ter onemogočili vsako zbiranje takega blaga na zalogo in vsako spekulacijo. Ko bodo po 1. novembru razdeljene nove blagovne nakaznice, bodo lahko manufakturne in druge trgovine spet redno nadaljevale svoje poslovanje.

Sadna sušilnica v Trebnjem

Trebnje, 22. oktobra.

Po dolgotrajnih pripravah je Sadjarsko društvo v Trebnjem pričelo graditi veliko moderno sadno sušilnico, tipa »Stojkevič«. Sušilnica bo zgrajena tako, da jo bodo mogli uporabljati poleg sadjarjev za sušenje sadja, tudi kmetovalci za sušenje žit, predvsem koruze. Zato bo k sušilnici prizidana še gospodarska lopa.

Za Dolenjske pomeni sušilna naprava veliko pridobitev in vsa dolenjska javnost z zanimanjem sledi delu agnih funkcionarjev sadjarske podružnice, ki največ z lastnimi gmožnimi žrtvami uresničujajo svoj načrt. Sprčo velikih stroškov, se obrača odbor sadjarske podružnice na vse, zlasti pa na one, ki bodo sušilnico uporabljali, da s primernimi zneski podpro delo in dovršitev zgradbe. V ta namen bo uvedena nabiralna akcija in smo prepričani, da nihče ne bo odrekal svoje podpore, bodisi v denarju ali materialu, s čimer bo omogočeno, da bo še to jesen sušilnica izročena svojemu namenu.

Prvi letošnji sneg

Ljubljana, 23. oktobra.

Zadnje dni smo imeli izpremenljivo, muhasto vreme. Sonce je nas še prijetno grelo, kadar je posijalo, čim se je pa nebo pooblačilo, je zapihala mrzja sapa in ozračje se je takoj znatno ohladilo, da nas je zlasti jutraj že kar zeblo. V nedeljo in ponedeljek se je vreme še nekoliko držalo, včeraj se je pa kisalo. Popoldne je bilo sicer še vedno, čez noč smo pa dobili temeljit vremenski preokret, ki je nam prinesel tudi prvi letošnji sneg.

Na planinah je snežilo gotovo že prej, saj smo imeli večkrat tako hladno vreme, da so začeli ponekod že kuriti, ker ni bilo mogoče sedeti v nezakurjenih pisarnah. Danes ponoči se je pa ozračje tudi v nižinah tako ohladilo, da je začel proti jutru naletavati sneg. Najprej je zapihal močan veter, potem so se pa pojavile med dežjem snežinke. Davi je med dežjem tudi nalezaval sneg, toda v tako drobnih kosmčih, da se je komaj videl. V dopoldanskih urah je pa že precej močno snežilo. Seveda je sneg moker in sproti kopni. Vse kaže, da bomo imeli letos v Vseh Svetih že snežno odejo. Sicer pa sneg o tem času ni nič posebnega, saj zapade včasih že v začetku oktobra.

Sportni pregled

Tekme v Srbiji, na Hrvaškem in Madžarskem

Nogometno prvenstvo v Srbiji, ki se omejuje prav za prav samo na klube beograjskega okrožja in je zaradi tega tudi označeno kot beograjska liga, je v nedeljo napredovalo že do petega kola. Najvažnejši tekmi sta bili v Beogradu in Pančevu. V Beogradu je BSK premagal Obilič 3 : 1, v Pančevu pa je SK 1913 premagal domači Pančevski AK 5 : 1.

Na Hrvaškem so z enakim smotom igrali tretje kolo, ko število udeležencev še vedno ni popolno. V Zagrebu je Gradjanski premagal sarajevski SASK 4 : 0, Concordia pa mostarski Zrinski 7 : 0. Tretja tekma je bila v Varaždinu. Domačemu Zagorcu je uspelo z rezultatom 1 : 1 odčepniti zagrebškemu Hašku eno točko. Končno je bil v nedeljo določen tudi osmi član hrvaške lige. V Zemunu sta se sestala na odločilno povratno tekmo tamonjši nemški sportni klub Viktorija in Hajduk iz Osjeka. Tekma je ostala 2 : 2 neodločena. Ker je v

prejšnji tekmi zmagal Hajduk z 1 : 0, si je s tem priboril vstop v ligo. V tablici hrvaške lige vodi Gradjanski s 6 točkami, sledi mu Concordia s 4.

V madžarskem prvenstvu so presenečenje slabi uspehi vodilnega kluba Ferencvarosa. Doslej je doživel že tri poraze in zavzema na tabeli šele četrto mesto. V nedeljo ga je na njegovem igrišču premagal NAC Veliki Varadin 4 : 1. WMFC je premagal Elektromos 2 : 1 in krepko vodi z 18 točkami. (Na drugem mestu je Ujpest s 15, tretjem Szolnok 14 na 4, do 6. pa Ferencvaros, FC Szeged in NAC Veliki Varadin s 13 točkami). Ostale tekme so se končale takole: Ujpest : D. mavag 2 : 2, AC Kluž : Lampart 2 : 1, Kispest : FC Szeged 3 : 1, Salgotarjan : UAC Novi Sad 3 : 1, Gama : Szeged 4 : 2, Szolnok : Mavag 4 : 0.

Zbor slovenskih lahkoatletskih sodnikov (službeno). Za propagandni lahkoatletski miting SK Planine, ki se bo vršil v soboto 25. in nedeljo 26. oktobra, obakrat s pričetkom ob 14.30, je določen naslednji sodniški zbor: vrhovni sodnik: Zupančič, namestnik Vidic; vodja tekmovalca: Kermačner, pomočnik Hvale; starter: prof. Cernetič; sodniki na cilju: Perović, Mevja, Glavnik; časomerilci: Gorjanc, Trtnik, Vahter, dr. Nagy, Vidic, Hvale; sodniki za skoke: Rozman, Smodiš; sodniki za mete: Hafner, dr. Zebot, Banko. — Gg. delegirani sodniki naj se javijo vodji tekmovalca četrte ure pred pričetkom tekmovalca. — Tajnik.

Rdeči križ poroča

Pošto naj dvignejo na Tyrševi cesti 11/I: Adamič Helena, Sv. Petra cesta, Azko Josip, Trstenjakova 1, Bivši pokrajinski pokojniški sklad za občinske uslužbenice, Benkovič Pepca, tovarna »Pax«, Bizjan Marija, Kneževa ulica, Braniselj Fran, Standard Vacuum Oil Comp., Bratuž, učitelj, Bregant Sonja, Jarška 36, Bureš Medo, urar, Miklošičeva cesta, Engelsberger Vitja, Devova 9, Finančna direkcija, računski oddelci, Furman Jože, Petričeva 7, Gostinčar Meta, upravnica pošte, Kern Hugo, Miklošičeva cesta, Koželj Mimica, Tržna 6, Koželj Tončka, glavna pošta, Leder Nada, Zagrebška ulica, Lekan Jože, ravnatelj, Malašič Matija, finančna direkcija, Maver Ciril, črgerija »Salus«, Mayer Karol, Merčnikova 6, Melihar Stane, prof. klas. gimn., Mercina Franc, Zibertova 27, Mihelič Franc, Kodeljevo, Mihevc Tončka, Mrak Franciška, Za. Šiška, Nerat Anton, Ob Janšev 9, Petrič Alojzij, Suvohorska 14, Petrovič Nikola, Medvedova 5, Pipan Ludvik, Radio Ljubljana, Ravnikar Tone, Vič, Roman Stane, Ribar Rea, Koblerjeva 5, Sancin Franc Lihartova ulica, Sentar dr. Drago, želez. dir., Stanovnik dr. Aleš, Schaub Sergej, Kotnikova 21, Supan Magda, Celovška 50, Saffer Francka, Smid Andrej, Soline Z. Subic Ciril, Kovosa 4, Suštar Janez, glavna carinarnica, Vidic Albina, Moste, Vrabec Fanika, Pred skofijo, Wester Josip, Pomnova 4, Zajc Joško, Cankarjevo nabrežje, Zupančič Adim, akademik, Kovačič Peter, profesor.

V tajništvo naj se zglašijo odpošiljalci pisma na ime rodbine dr. Jos. Povalje, nadalje ga Jelka Igljič, ing. Cimpermanova, njeni svojci, Ivan Božič mizar želez, delavnice odnosno svojci ali znanci.

Gdč. Angela Piškur Vidovdanska 9, naj dvigne dokumente v kurirskem odseku.

Rdečemu križu so darovali: g. arhitekt Costapera in Ljubljane 105 L. (stanarini za časa veleselja), g. Zore Rudolf iz Ljubljane 100 L., namesto venca na grob g. Zore Marije iz Kranjske gore, g. Zupan Julij iz Ljubljane 200 L. v počastitev spomina dvornega svet. g. dr. Julija Polca Plemenitim darovalcem iskrena hvala.

Beležnica

KOLENDAR

Danes: Četrtek, 23. oktobra: Klotilda, Severin

DANASJNE PRIREDITVE

Kino Matica: Ločili se bomo

Kino Sloga: Služba smrti in Frankenstein

Kino Union: Tosca

Veseli teater ob 19. v Delavski zbornici

DEZURNE LEKARNE

Danes: Dr. Piccoli, Tyrševa cesta 6, Hočevr, Celovška cesta 62, Gartus, Moste, Zaloška cesta 47.

Iz Spodnje Štajerske

— Cirkus Sarassani v Mariboru. Svetovno znani cirkus Sarassani prispe z dvema posebnima vlakoma v nedeljo v Maribor, kjer bo zvečer gala predstava. Cirkus ima prostora za 7000 gledalcev. Od prve polovice avgusta do zdaj je bil na turneji po Madžarskem, zdaj se pa vrača domov v Dresden, kjer prireja že od leta 1912 zimске predstave. Cirkus vozi s seboj še vedno ves svoj zverinjak, vodi ga pa lepa žena, soproga Hansa Stosch Sarassania, ki je letos junija v Berlinu umrl.

— Smrtna nesreča v kamnolomu. V Turški gori pri Zavrču se je pripetila smrtna nesreča. V ondotnem kamnolomu je bil za poslen delavec Alojzij Leben od Sv. Lenarta. Kar se je odrgala plati zemlje in ga zasula. Odkopali so ga sicer in prepeljali v ptujsko bolnico, kjer je čez dva dni umrl.

— Krompirja ne smejo lupiti. Da se prilepi čim več krompirja so oblasti prepovedale v gostinah in javnih kuhinjah lupiti sirov krompir. S tem pa ni rečeno, da bi morali servirati gostom kuhan krompir v oblikih. Seveda je pa dovoljeno pripravljati iz olupljenega kuhanega krompirja razne jedi.

— Zobna proteza mu je obitčala v grlu. V Slovenski Bistrici je pogoltnil 37letni Vladislav Melišer v spanju zobno protezo, ki mu je obitčala v grlu. Prepeljali so ga takoj na graško kliniko, kjer so mu rešili življenje.

Naše gledališče

DRAMA.

Četrtek, 23. oktobra: Nocoj bomo improvizirali. Izven. — Začetek ob 18.15. Konec ob 20.45.

Petek, 24. oktobra: zaprto.

Predstava »Nocoj bomo improvizirali« je imela premiero večeraj docela razprodano. Občinstvo, ki je, pritegnjeno od zanimivega naslova, sledilo igri z najživljajšim zanimanjem, je pokazalo veliko razumevanje za svojevredno koncepcijo ter je nagradilo glavne in tudi vse druge igrance z močnim odobravanjem. »Moderna improvizacija«, ki je našla v inscenaciji in režiji ing. Stupice svojevredstven izraz, bo pomenila za gledališko občinstvo vse pozornosti vredno predstavo. Drevi bodo predstavo ponovili. Nasilci glavnih vlog: Levar, Gabrijelčičeva, Severjavi, Jan. S plesom sodelujeta solista Bravarčarja in Pogačar, s petjem Nuša Španova (alt) in Nada Strtarjeva (sopran) z glasbo Franc Stuma (klavir) in ... (flavta).

OPERA.

Četrtek, 23. oktobra: Netopir. Red Četrtek. Začetek ob 18.15. — Konec ob 21.

Petek, 24. oktobra: zaprto.

Sobota, 25. oktobra: Aida. Izven. Začetek ob 17.30. Konec ob 21. uri.

Abonenti reda Četrteke bodo imeli drevi predstavo Straussove opere »Netopir«. Delo je doseglo po zaslugi glavnih interpretov izredno lep uspeh. Vesela zgolba o dogodivščinah rodbine Eisensteinove je našla v Straussovi muzikalni interpretaciji bleščeč izraz. Peli bodo: Ivančičeva, Ribičeva, Manoševski, M. Sancin, B. Sancin, Anžlovar, Sladoljev, Frelih, Zupan i. dr. V »Cesarsem valčku« plesajo solo: Moharjeva, Remškarjeva in Pilato. Dirigent D. Zebre. Režiser E. Frelih, ki je njegova tudi zamisel inscenacije. Koreograf B. Pilato.

Zamenjava

50 dinarskih bankovcev

Srbska Narodna banka je vzel s 14. oktobrom iz prometa 50dinarske bankovce. Zamenjava gre gladko, ker je dobro organizirana. Vsako popoldne je zamenjalo doslej v Beogradu okrog 5000 ljudi stare dinarske bankovce za nove. Zamenjavanje je bilo podaljšano do večeraj. Prebivalstvo Srbije, ki je posteno pridobilo 50dinarske bankovce, pa ne bo trpelo nobene škode tudi če jih ne zamenja do določenega roka.

Z zamenjavo 50dinarskih bankovcev se je pričela tretja etapa zamenjave starih jugoslovenskih bankovcev. Takoj po zlo mu bivše Jugoslavije je generalni pooblaščenec za gospodarstvo v Srbiji Neuhauzen odredil, naj se vzamejo dotlej veljavni bankovci iz prometa. V prvi in drugi etapi so zamenjali bankovce po 1000, 500 in 100 din. Srbska Narodna banka je že izročila prometu nove 20 in 10dinarske bankovce, na katerih je označen kot dan izdaje 1. maj 1941.

Malo italijanščine za vsak dan

59

Gledališče, kino, radio. Il teatro, il cinema la radio.

Andiamo a teatro stasera — ali gremo nocoj v gledališče? Che spettacolo ci è — kaj igravo (= kakšna predstava je tam)? Dov'è un cartellone — kje je kakšen gledališki lepak? Sarà una commedia — komedija bo. Vabbene, ci vado — dobro, grem. Quando comincia lo spettacolo — kdaj se začne predstava? Guardate, oggi non c'è rappresentazione — glejte, danes ni predstave. Peccato — škoda. Andate al botteghino per accaparrarsi i posti per domani — pojdite k blagajni, da si zagotovite sedeže za jutri. «Tutto esaurito» — »Razprodano« (napis). Non sono più posti disponibili — ali ni več sedežev na razpolago. In platea non c'è una poltrona — v parterju ni niti enega sedeža (naslanjača). Forse alla galleria — morebiti na balkonu? Ci

sono liberi soltanto due scanni al loggione — samo dve mesti na galeriji sta še prosti. Volète prendere un palco (un palchetto) — ali hočete vzeti ložo?

Sono statti scritturati nuovi attori — ali je bilo angažiranih kaj novih igralcev? E' una compagnia novissima — je čisto nova igralska skupina. Il capocomico è un gran artista — ravnatelj je velik umetnik. Vi hanno anche un ottimo attor tragico, parecchi caratteristi e un comico eccezionale — imajo odličnega tragičnega igralca, nekaj karakternih igralcev in izrednega komika. Il regista è divenuto celebre con le sue messinscène, perchè anche il scenografo è bravissimo — režiser je postal slaven s svojimi uprizoritvami, ker je tudi scenograf zelo dober (= priden). Come vi piace la recitazione — kako vam ugaja prednašanje? La maschera del primo at-

tore è eccellentissima — maska prvega igralca je izvrstna. Si è un maestro della truccatura — da, je mojster v maskiranju.

Preferirei il repertorio classico — rajši bi imel klasičen spored. Prevalegono le produzioni moderne — moderne igre prevladujejo. Si recitano anche molte commedie straniere — predvajajo se tudi mnoge tuje komedije (igre).

Perchè non si comincia — zakaj se ne začne? Si alza il sipario di sicurezza — železni zastor se dviga. Il suggeritore è entrato nella sua buca — šepetalec je vstopil v svojo omarico. La ribalta è illuminata — rampa je razsvetljena. Adesso c'è dell'agitazione dietro le quinte — zdaj je razburjenje za kulisami! Ho assistito alla prova generale — prisostvoval sem generalki.

Cala il sipario — zavesa pada. E' un bel successo — lep uspeh je. Che applausi — kakšni aplavzi (= ploskanje).

Preferisco andare al cinema, perchè è

più comodo — rajši grem v kino, ker je bolj udobno. Ma tuttavia il film non può sostituire il teatro — a kljub temu film ne more nadomestiti gledališča. Andate spesso al cine — ali hodite pogosto v kino? Adesso sì, perchè mi piace il film sonoro — zdaj že, ker mi je všeč zvočni film. Che cosa si proietta oggi — kaj se predvaja danes? Un grande cinerama storico e un cartone animato col «Topolino» — velika zgodovinska drama in trik-film z »Miškom«. Si proietta anche la rassegna della settimana — predvaja se tudi zvočni tednik. Ma noi, gli spettatori non sono continui — pri nas predstave niso neprekinjene. Non si fuma nel cine-teatro — v kinu se ne kadi!

Si è contento della vostra radio — ali ste zadovoljni s svojim radijem? Che apparecchio è — kakšen aparat je? Quante valvole ha — koliko žarnic ima? Avete corrente alternata — ali imate izmenični tok? Noi ancora non l'abbiamo,

perchè ho ancora sempre il mio vecchio apparecchio a corrente continua — mi ga še nimamo, zato imam še vedno svoj stari aparat na istosmerni tok. Serve soltanto alla ricezione della stazione locale — služi samo za sprejemanje lokalne postaje. Anche se comprerete un apparecchio nuovo, vedrete che i rumori e gli scoppiettii non sono ancora scomparsi e anche le onde talvolta si confondono ancora l'una con l'altra — tudi če boste kupili nov aparat, boste videli, da motnje in praskanje še niso izginili in da tudi valovi še segajo včasih drug v drugega. Avete un'antenna esterna — ali imate zunanjo anteno? No, ci ho messo soltanto un filo quasi invisibile — ne, namestil sem (tam) samo skoraj nevidno žico. Vorrei sentire una volta un alto-parlante moderno — radi bi slišal nekoč moderen zvočnik. Venite da me, ascolteremo insieme un po' di musica varia e qualche conferenza — pridite k meni, bova poslušala skupaj malo pisane glasbe in kakšno predavanje.

Barje nam bo dajalo olje

Ob propagandi za pridelovanje solnčnega semena na Barju — Zakaj bi ne poskusili pridelovati tudi soje?

Ljubljana, 23. oktobra

Ko se oziramo po prostranem Barju s tega ali onega razgledišča — ki se nam jih nudi dovolj tudi v samem mestu — se nam vsiljuje misel, zakaj ta velika ravnina ne daje več zemeljskih darov; tudi če gledaš na Barje z očmi ljubitelja narave, se vendar ne moreš otresti podobnih prozaičnih misli. Kaj vse bi na nam Barje lahko dajalo, ste že nešteto krat čitali. Radi bi napravili iz Barja žitnico; drugi priporočajo živinorejstvo pospeševanje živinoreje, tako da bi naj izboljšali travništvo in pustili zemljo za travnike; nekateri mislijo, da bi kazalo pridelovati na Barju čim več korus ter pospeševati pridelave, zadnje čase pa tretji naslavlajo na Barje priporočila, naj bi gojili prihodnje leto čim več solnčnic.

KAJ SE NAJ TOREJ ODLOČE?

Kmet se drži tudi na Barju predvsem svojih izkušenj in tradicije. Ni prijatelj eksperimentiranja. Kmet navadno nima toliko zemlje, da bi nekaj obdelane površine lahko tvegali za poskuse, to se pravi za uvedbo kultur, ki jih še dotlej ni gojili. Na same besede kmet ne da nič. Oprime se kakšne novosti navadno šele, ko se mu nudi že izpopolnjen zgradbi. Če dopovedujemo Barjanom, kaj vse bi lahko pridelovali na svoji zemlji, se nam bodo čudili, če ne že pomalovalno posmehovali, kajti zdi se jim, da sami najbolje vedo, kaj njihova zemlja lahko rodi. Ko jim pa priporočamo zdaj to, zdaj zopet nekaj drugega, se bodo pa še težje odločili za kakršno koli novost, če ne bodo dovolj prepričani, da se jim obeta dober donos.

BARJE PREMALO OBLJUDENO

Večino površine Barja zavzemajo travniki. Njiv je v primeri s tem zelo malo. Glede na veliko površino Barja je ta zemlja tudi preloso obljudena. To se pravi, na sami barjanski zemlji ne prebiva dovolj ljudi, da bi lahko vso to veliko površino obdelovali intenzivno ter da bi spremenili travnike v njive. Najmanj dela je s travniki: obdelovanje njiv in vrtov zahteva mnogo več napora in časa. Čeprav je treba tudi travnike gnojiti in gojiti, če naj dajejo boljše seno, vendar je to lažje in bolj preprosto kakor poljska dela. Lastniki velikih travnikov lahko prebivajo precej daleč ter prihajajo le nekakrat na leto na Barje, predvsem kositi in sušiti. Obdelovanje njiv pa zahteva več delavcev in delo vse leto. Če bi hoteli torej, da bi nam Barje dajalo več in karkoli že, bi bilo treba spremeniti številne velike travnike v njive in zemljo skrbno obdelovati. Zemlja, ki je pa bila že doslej obdelana, ne more dajati mnogo več. Brez pomena je pripočeti kmetom, ki imajo komaj dovolj zemlje za svoje potrebe, kaj naj se vse prideluje. Predvsem morajo pridelati dovolj živeža zase. Zato pa morajo gojiti v glavnem tiste kulture, ki so jih gojili doslej. Pridelovati morajo krompir, malo korus, fižol, ajdo, zelje in živalsko krmo. Ne morejo pridelovati samo za prodajo. Tako tudi ne moremo zahtevati od njih, naj se specializirajo na eno samo stroko, n. pr. naj pridelujejo koruso le za rejo prašičev ali naj začno pridelovati v glavnem žito. Prav tako je težko pričakovati, da bodo mali posestniki lahko pridelovali večje količine solnčnega semena.

NACRT ZA OBDELOVANJE BARJA

Vse Barje bi kazalo obdelovati po enotnem načrtu, ki bi tudi določal, koliko travnikov bi naj spremenili v polja. Travniki, ki bi ostali nepremenjeni, bi pa morali seveda dajati boljše seno. Treba bi ji bilo prirčno gojiti, da bi ne rasla na njih le kislava trava in preslica. Skoraj vsa zemlja na Barju je zdaj še primerna za obdelovanje, ker se je talna voda znižala. Nevarnosti večjih poplav ni, kar se je izkazalo zadnja leta, odkar je Ljubljana poglabljena skozi mesto. Ob nalivih se zdaj voda hitro odteka, tako da ne zastaja v barjanskih jarokih ter se ne razliva po njivah in travnikih. Ko bodo končana vsa regulacijska dela, to se pravi, ko bodo urejeni tudi krinski hudourniki in Ljubljana regulirana do Vrhnice, se ne bo treba bati večjih poplav na Barju niti ob največjih nalivih ter dolgotrajnem deževju. Vsekakor pa lahko mislimo že zdaj na širokopotezno izkoriščanje velike površine barjanske zemlje. Brez načrta si ne moremo obetati posebnih uspehov. Predvsem je treba povečati površino obdelane zemlje. Med obdelano zemljo zdaj pristojevalo tisoč hektarjev, ki dajejo le manj vredno seno. Če tudi bi Barje izgubilo številne travnike v korist večje površine njiv, se število goveje živine ne bi zmanjšalo, saj se pridelek sene pri travništvu lahko še zelo poveča. Lahko se poveča tudi število živine na Barju, a spremenjenih razmerah. Zdjaj kmetje ne morejo rediti več živine, saj nimajo dovolj sene, ne primernih hlevov in manjkajo tudi drugi pogoji za smotno živinorejo.

KAJ NAJ BI PRIDELOVALI

Kaj naj bi pridelovali na Barju, je šele treba določiti. To bi tudi predpisoval načrt. Ugotoviti bi bilo treba na podlagi dosedanjih izkušenj pridelovalcev na Barju in strokovnjakov pa tudi z dopolnilnimi poskusi, kaj bi res kazalo najbolje pridelovati na Barju. Same želje in potrebe ne morejo odločati, če niso izpolnjeni primerni pogoji. Na novih njivah bi ne smeli šele eksperimentirati, temveč bi naj takoj začeli pridelovati, kar pač na Barju najbolje uspeva. Izkazalo se je, da nekaterim vrstam korus na Barju prija. Ne uspeva gojiti dobro vse vrste žitaric; pšenica je slabša, ker rastlina v rahli zemlji slabo prezimi in ker se spomladaj naglo širi plevel ter duši ozimino. Precej dobro pa uspeva rž, ki prerasa plevel. Dobro se je obnesel zgodnji krompir bintje. Zadovoljivo uspeva fižol. Zelo dobro so se obnesle razne kapusnice in sploh povrtnina, vendar pa ni uspeha brez primerne truda in dovolj skrbnega obdelovanja.

ALI BODO SOLNČNICE USPEVALE?

Težko je reči, ali bodo solnčnice uspevale dobro na Barju. V začetku najbrž ne bo zadovoljivih uspehov že zaradi tega, ker bo treba rastlino še prilagoditi podnebnim razmeram, kolikor bo to sploh mogoče. Upoštevati je treba, da je na Barju pogosto megleno in da solnčnica potrebuje mnogo solca. Solnčnice dobro uspevajo v toplejših, vinogradniških krajih. Mnogo solnčnic pridelujejo na štajerskem. Na prodoru Ljubljanske pokrajine doslej še niso pridelovali mnogo solnčnic, niti ne toliko kakor buč, čeprav so tudi buče sadili malo. Meščani so sadili solnčnice predvsem kot okrasno rastlino in n'eno seme so kvečjemu porabili za pičlo perutnine in ptic, če je sploh dozorelo. V mestu samem so solnčnice na nekaterih krajih precej dobro uspevale. Vedeti pa moramo, da je solnčnic več vrst in da je zemlja meščanskih vrtov zelo različna. Vsekakor se bo

šele izkazalo, kako se bodo solnčnice obnesle na Barju. Pripomniti moramo, da bi bilo treba pridelovanje strokovnjaško nadzorovati, kajti tudi solnčnice imajo svoje muhe in ni vseeno, kako jim strežesh. Važno pa je tudi, kako bodo pridelovalci solnčnice sušili, luščili, kdaj jih bodo sadili itd. Razumljivo je, da ne bo šlo tudi brez primerne gnojenja.

KAKO BI BIL S SOJO

Čudimo se, da pri propagandi za čim večji pridelek oljnatih rastlin pozabljajo na sojo. Dokazovali smo, da bi soja uspevala tudi pri nas, odnosno, da že uspeva. Opozarjali smo na izreden pomen pridelovanja soje v splošnem in posebej za našo pokrajino. Sklicevali smo se tudi na strokovnjake, ki so s številskimi prikazali, kaj vse bi nam dajala soja in koliko bi ji bilo treba pridelovati, da bi krili velik primanjkljaj na beljakovinah v naši prehrani. Posebej smo naglašali, da bi nam soja lahko dala dovolj maščob, dovolj olja, tako da bi se naša pokrajina v tem pogledu osamosvojila. Kljub temu se mnogo takšnih besed izgubi in vse ostane pri starem. Zdjaj se vprašujemo, zakaj bi ne napravili na Barju še poskusa s sojo, če bodo že poskušali gojiti solnčnice. Sicer se je v posameznih primerih že izkazalo, da bi soja na Barju dobro uspevala. Posamezniki so pridelovali sojo na Barju že med svetovno vojno, a tedaj le, da jim je zrnje služilo kot kavin surogat. Se sanjalo se jim ni, kaj vse lahko daje soja. Ker so s pridelkom soje posamezni pridelovalci v Ljubljani in okolici — pridelujejo pa le za živalsko krmo — kolikor toliko zadovoljni, bi ne smeli biti več pomislekov, odnosno brezbriznosti proti soji. Soja bi omogočila rešiti silno pomembno vprašanje naše prehrane, zato je vprav greh, če ostajamo še nadalje malomarni ter če ne mislimo na pridelovanje prihodnje leto. Morda bi nam Barje lahko dajalo olje, sojo. In kdo ve, če bi ne kazalo pridelovati soje mnogo bolj kakor solnčnic?

Tudi Indija ima svoj Hollywood

Blizu 250.000 ljudi se preživlja v Indiji: izključno s filmsko industrijo

V Evropi imamo v splošnem zelo nejasne predstave o Indiji. Navadno poznamo staro Indijo samo iz potopisov, ali pa življenjepisov njenih slavilnih mož. To je sanjava, iracionalna Indija, bolj deželna pravljica »iz tisoč in ene noči«, kakor pa resnična življenja, borbe in vsakdanjih skrbi. V tisto nerazumljivo Indijo je spadala recimo idila o ladajah, ki so se na morju ustavile, da bi ne pretrgale miselnega traku misleca, zamišljenega na obali ali pa Gandhi s kozo in kolovratom. Ljudje, ki poznajo Indijo trditelj, da je bila morda mistična še pred 20 leti, toda novo pokolenje je šlo skozi šole, naučilo se je čitati in misliti, ono pozna moč in sposobnost ljudstva, kateremu pripada in bogastvo dežele, ki so ga skozi stoletja izkoriščali tujci. Največji sinovi indijskega naroda zahtevajo za Indijo pravega samoodločbe. Indija hoče živeti svoje življenje, imeti lastno kulturo in civilizacijo. In že opetovano je dokazala, da je zmogljiva lastnega življenja.

Malo je znano, da je Indija med prvimi »ekskotičnimi« deželami, ki se je osamosvojila na tako modernem polju, kakor je film. Zgodovina indijske filmske industrije je zanimiva kot važen činitelj indijskega gospodarskega življenja, sloneč na načelu: Podpirajte indijsko industrijo. Indijski film se je razvil v zadnjih 10 do 12 letih. Zdjaj je v indijski filmski industriji investirano milijardno premoženje in v nji deluje okrog 300 družb, ki izdelajo letno blizu 400 filmov. Indija odklanja hollywoodske filme, ker so ji tuji po vsebini in tendenci. Ona ima lastne filme v pravem pomenu besede. Indijski je kapital, indijski so režiserji, igralci, ravnatelji in sploh vsi sodelujoči. Blizu 250.000 ljudi se preživlja izključno s filmsko industrijo.

Veliki filmski ateleji so zgrajeni v okolici Bombaya. Tu vidi človek zlasti problem indijske filmske industrije v jezikovni in nazorski pestrosti Indije. V tem so težkoče indijskega filmskega režiserja, na drugi strani pa tudi zaščitni ječ proti tujim filmom. V Indiji je 120 narečij. Zato noben govoreči film jezikovno ni dostopen vseh Indij. Poleg tega pa mora filmski režiser misliti tudi na mentaliteto poedinih slojev prebivalstva. Snov, ki jo da Hajderabad, ni prikladna za Kašmir. Muslimani hočejo imeti drugačne filme kakor hindi. Evropsko orijentirani režiser se ni mogel razumeti s filmsko družbo, ker se

mu je zdelo absurdno, da bi se mogel otrok, umirajoč po kačjem pikcu, v smrti krčih posloviati od svoje matere s pesnjico. Drugi je pa opustil svoje delo, čeprav film se ni bil končan, ker mu ravnateljstvo ni dovolilo, da bi izpustil iz filma prizor, v katerem junakinja poljublja junaka.

V Indiji pač ni lahko biti filmski režiser. Še težje je pa najti za film igralke, kajti modernizacija je prišla v Indijo prehitro in zastareli nazori miso vedno dohajali tehnična napredka. V boljši družbi gledajo filmske igralke večinoma po strani. Zato tudi sloveče pevke večinoma nočejo nastopati v filmu, čeprav nastopajo dan za dnem pred občinstvom. Kljub temu so pa v primeri s filmskimi igralci zelo slabo plačane. Dobra filmska igralka je zaslužila pred vojno okrog 800 lir, igralca pa dvakrat ali celo trikrat toliko. Za igralce in igralke je v Indiji važen glas. Lepo dekle s prijetnim glasom in vsaj nekoliko igralsko nadarjeno lahko pride k filmu in dobi takoj v začetku lepo plačo. Niti najlepša igralka pa ne pride daleč, če nima glasu.

Najslavnejša indijska filmska zvezda je debeluhasta Sundarambalova, mladenka temnejše polti kakor so navadno Indijci in tako trdi potez, da bi bila naravnost grda, če bi ne imela lepih oči. Ona ni dobra igralka, ima pa krassen glas in obvlada več indijskih narečij. Za vsak film dobi okrog 50.000 lir. Sundarambalova je goreča pristašinja Gandhija in pri zadnjih volitvah v Indiji je prepevala po madraških ulicah indijske narodne pesmi. K volilni žari je privedla 6 km dolgo vrsto volilcev in baje je njen nastop znatno pripomogel k veliki zmagi kongresne stranke v Madrasu.

Tudi v Holandski Indiji so svojčas hoteli ustanoviti lastno filmsko industrijo. Poskus se je pa izjalovil, ker so prispeli iz Hollywooda zastopniki filmskih družb, ki so podkupili domače finančnike in likvidirali donacijski film. Končni rezultat so bili filmi iz otoškega okolja, izdelani po hollywoodskemu okusu, torej z eksotičnimi kulisami, drugače pa prav tako daleč od resničnosti, kakor hollywoodske filmske zgodbe o velikem knezu in šivilji. Indijski film se pa ni dal podkupiti ali odkupiti niti ameriškemu niti angleškemu kapitalu. On je pomemben kulturni činitelj narodne Indije.

30 krat je bil oženjen

V Kajaani na Finskem je umrl te dni 70letni premožni kmet Paavo Muki, slovec po rekordu, ki na brže nikoli ne bo premagan. Muki je bil namreč 30 krat oženjen. Prvič se je oženil, ko mu je bilo 19 let, a že prej je imel ljubavno razmerje. Čez tri mesece se je ločil s prvo ženo, ki je bila pet let starejša od njega. Njegova druga žena je kmalu umrla, ker je bila je tična. Potem je pa sledila burna doba žiten in ločitev, ki je trajala do Mukijeve smrti, odnosno do njegove zadnje ženitve. Zanj se je oženil za lepo, toda siromašno mladenko, staro šele 25 let. Z njo je imel še dva otroke.

Mukijevega pogreba se je udeležilo 24 njegovih bivših žen, ki so v pogovoru z novinarji izjavile, da je bil njihov bivši mož sicer zelo vohrav, toda dober, radodaren in vedno vesel.

Ultrakratkovalovna telefonija

V reviji »Philipsov laboratorij« opisuje C. Lindern oddajo in sprejemno radijsko postajo za tropične in subtropične kraje, delujočo na valu 4 m. Z oddajno kapaciteto 40 W (poraba navadne žarnice) se da s tem aparatom premagati razdaljo 50 do 100 km recimo med dvema otokoma ali preko pragozda. Pogoj pri tem je, da sta oddajni in sprejemni aparat postavljena čim višje recimo na grebenih gora ali na visokih hribih.

Aparati ne potrebujejo kontrole, tako da je lahko telefonski urad kje v dolini. Vsa naprava je narejena iz materiala, ki mu mravlje, termite in podobni škodljivci ne morejo do živega. Zato so vse žice gole in podprte s porcelanastimi izolatorji. Čim dvigne človek slušalko se vključi oddajni aparat, ki je čez nekaj sekund že pripravljen za oddajo. Po končanem pogovoru se oddajni aparat zopet avtomatično izključi.

Pozno odkrit zločin

Trgovca Seki iz Istambula je bil znan v vsem okraju kot lahkomišeln mož. Bil je velik prijatelj žensk in nekega dne je pripeljal iz mestnega okraja Kasimoasha domovo dekle Nadido. Doma živi njegova mati ter oženjeni bratje z ženami in otroci. Toda ena ljubica mu je bila preloso in kmalu je pripeljal domov še drugo. Seveda pa lepo Nadida ni bila zadovoljna s tem in je odločno protestirala, da bi morala deliti Sekijevo ljubeznost z drugo. Začeli so se domači prepriji, pa tudi pretepi.

Da bi napravil neznanost razmeram v hiši konec, se je Seki odkril ljubosumne Nadide s tem, da ji je zagnil vrvice okrog vratu in jo zadavil. Njeno truplo je zakopal na dvorišču pri kurniku tako skrbno, da ga policija niti po temeljiti preiskavi v hiši ni našla. Šele čez šest let, ko sta umrla trgovca in njegova druga ljubica, je nekdo obvestil policijo o zločinu, in na dvorišču so našli zakopan okostnjak umorjene lepote.

Tujskoprometna revija »Italia«

je ena najodobnejših tujskoprometnih propagandnih revij na svetu

Ljubljana, 23. oktobra. Te dni smo prejeli najnovejšo številko znane italijanske tujskoprometne revije »Italia«, ki izhaja samo štirikrat letno: pomladi, poleti, jeseni in pozimi. Ta način izhajanja je vsekakor zelo primeren, ker omogoča uredniku, da uredi revijo tako, kakor je za posamezne letne čase najbolj prikladno. Pričujoča številka je izšla pod geslom »Jesen« in v njej je zbrano vse, kar Italija nudi tuju jeseni: skoraj največje razkošje prirode, ko se je huda poletna vročina že unesla in ko priroda daje sadove, najlepše kar ima.

Uvodni članek v jesenski številki revije »Italia«, ki ga je prispeval Luigi Bottazzi, obravnava »Srečanje z jesenjo« in je ilustriran z umetniškimi fotografijami, ki kažejo zbiranje jesenskih pridelkov, motiv iz vinograda in jesenskega neba. Naslednji članek Guida Lamija govori o italijanskem sadju ter je okrašen z razkošno barvno sliko raznega sadja in s fotografijami grozdja, jabolk in brusnic.

V nadaljevanju nam Carlo Linati predstavlja severna italijanska jezera, ki so upodobljena tudi na izbranih slikah, in sicer Lago Maggiore, Lago di Como, Oria Valsolda (Lugansko jezero), jezero Orta, Gardo, Iseo in druga jezera. Nekatere izmed teh slik so tudi večbarvne.

Naslednji članek Frabrizija Sarazanija govori o znanih mestih, upodobljenih na platnu, sledi pa mu s skrbno izbranimi in tudi celostanskimi slikami ilustrirani članek o trgovini in najlepših dnevihi, ki jih vinogradniki po napornem delu preživijo ob trgatvi v svojih vinogradih.

V sredini revije je objavljenih pet večbarvnih slik, ki kažejo motive in narodne noše z otoka Raba in iz šibenika.

Berlinski hoteli med vojno

Leta 1939, so imeli berlinski hoteli in prenočišča okrog 22.000 postelj. Od začetka sedanje vojne se je število gostom namenjenih postelj v Berlinu skrbno za dobro četrtino, ker so mnogo hotelov porabili v druge svrhe, v prvi vrsti za pisarne. Tujski promet je pa ostal približno enak in letos se je celo še nekoliko povečal. Pač je pa nastala izprememba v vrstah gostov. Zdjaj potujejo ljudje večinoma po opravkih in pa na obisk k sorodnikom.

V primeri s predvojnimi časom se je znatno skrbilo število skozi Berlin potujočih, pa tudi v morskala kopališča in na weekend se vozi zdaj mnogo manj Nemcev kakor pred vojno. Število hotelovskih sob je v Berlinu znižalo za 25%, vendar pa lahko Berlin še vedno spravi pod streho svoje goste in sicer zato, ker je bila pred tedanjo vojno kapaciteta berlinskih hotelov in prenočišč izkoriščena samo nekaj del polovico. Ker so prenočišča združena s restavracijami, se je močno povečal promet v kuhinjah, nasprotno se pa prodaja mnogo manj pijače kakor pred vojno.

Iglo so mu potegnili iz srca

Češki zdravnik dr. Trnka poroča: Letos smo imeli priliko operirati človeka z iglo v srcu. 5,2 cm dolgo in 1,5 mm debelo iglo si je bil zasadil v levo stran srca. Prepeklani so ga v bolnico, kjer je bil takoj operiran. Kochevje razrez je pokazal, kje tiči igla. Potegnili smo jo iz srca in ranico zašili. Bolnik je okrevljal. To je drugi primer tako komplicirane operacije srca v češki kirurgiji.

Elektrika v gospodinjstvu

Elektrika vedno bolj prodira v gospodinjstvo, kjer se uporablja ne samo za razsvetljavo, temveč tudi za ogrevanje in kuhanje. V Berlinu so imeli v začetku leta 1939, samo štiri velike električne kuhinje, ob koncu lanskega leta pa že blizu 300. Sredi vojne grade 60 velikih električnih kuhinj. Število gospodinjstev, v katerih se kuha na elektriko, znaša v Berlinu že 85.000.

Najdaljša kurirska cesta

Kitajska uprava mora že od pametiveka zaradi pomanjkanja železniških zvez še zdaj vzdrževati kurirsko cesto, vodečo iz Tifa Fu v kitajskem Turkestanu preko Urge in Tokalgana. Ta cesta je dolga 6930 km. Kurirji potujejo s povprečno hitrostjo 50 km na dan in uporabljajo najrazličnejša prometna sredstva, tako velblode, mulce, splave iz usnjenih mehov itd.

Rekorden lov slankov

Ravnatelj severnorveške družbe za prodajo slankov je sporočil, da bo letošnji lov slankov najbrž največji, kar jih poznajo sedanje pokolenje. Zadnji velik lov je bil leta 1910. Večina slankov namenjavajo nasoliti, kar bo pa poškodovanih jih izroče tovarnam za predelovanje olja. Letošnji rekordi lov slankov obeta Norveški tudi dobro zoposlitev.

PROKLETSTVO

DEMANTA

Roman.

Ko sem prišel v Reading, me je uniformiran paznik, ki me je menda že pričakoval, odvedel takoj v Record Office. Tam sem našel impozantnega gospoda, ki je zapisal v veliko knjigo z okovanimi robovi podatke o meni. Pisal je počasi, ustnice in levo oko je imel stisnjene, kakor da ga je naenkrat začelo strašno zvijati po trebuhu.

— Pipe — Edgar Pipe, — je ponovil večkrat.

Uniformirani paznik mu je izročil denar, ki ga je bil našel pri meni in ki ga je smatral angleški zakon za mojo last.

— Ta denar vam bo vrnjen, ko odsedite kazen, — mi je dejal uradnik. — Toda predpis vam dovoljuje vzeti iz tega depozita vsak teden dva šilinga, od katerih vam bomo odrgali šest penca za vzdrževanje kapelice.

Moj paznik me je odvedel potem v vežo, kjer me je vlnudno pozval, naj mu izročim čevlje in naramnice. Naramnice sem mu izročil brez obotavljanja, ko bi mu pa bil moral izročiti svoje čevlje, sem za drhtel.

Kljub temu sem pa izpolnil tudi to povelje.

— Evo jih, — sem dejal z žalostnim glasom in mu izročil čevlje. V enem so bili skriti milijoni in začetil sem, kako mi silijo solze v oči.

Paznik je vzel moje čevlje in hitro napisal na podplate številko 33. To je bila moja številka. Edgarja Pipea ni bilo več. Pet let bo črtan iz števila ljudi. Odslej bo samo še številka.

— Vrnemo vam jih, ko zapustite jetnišnico, — je dejal paznik.

— Zares? — sem odgovoril, ne da bi verjel njegovim besedam.

— Zanesljivo... Obleda in obutev kazencev ostane njihova last. Ker so pa vaši čevlji že obnošeni, jih vam popravijo v delavnici... seveda na vaše stroške.

Pri teh besedah me je zablelo srce. In upanje, ki sem ga nekaj časa gojil, se je izpremenilo v globoko potrtost.

Kljub temu sem pa poskusil dopovedati pazniku, da so moji čevlji še dobri in da jih ni treba popravljati.

Paznik si jih je ogledal in odkimal z glavo. — O tem bo odločala uprava kaznilnice. Mene se to ne tiče.

In vrgel je moje čevlje v kot, potem je pa odprl vrata in me jel potiskati pred seboj. Po dolgem hodniku sva prišla do ozkih stopnic, po njih pa do mreže, za katero sem zagledal plečastega možička,

ki je kupičel na veliki mizi s številskimi označenimi svežnje.

— Hej, očka Bowspritte! — je zaklical moj paznik. — Obledo za tega-le moža, prosim.

Plešasti možič je dvignil glavo in me nekaj časa motril, potlej je pa dejal osorno:

— Telo številka 2, širina ramen srednja... Tu imam baš nekaj, kar bo kot nalašč zanj.

In smeje je pripomnil:

— To je skoraj novo, kajti mož, ki je nosil to obleko, je ni nosil dolgo. Seveda bi jo bil raje nosil, toda krvnik John je sklenil drugače... Tu je ta obleka, samo številko moram še prišiti na njo. Če se ne motim, dobi številko 33.

— Tako je! — je pritrdil paznik.

Možič je počasi vtaknil nit v uho šivanke. Brskal je nekaj časa po predalčku, potlej je pa prišil kosček platna na obleko, namenjeno meni. Končno je vzel iz omare čepico, podobno pokrivalu vajakov angleške konjeniške garde in potisnil ji zavitek skozi mrežo.

— Slecite se, — mi je velel paznik.

— Ubogal sem ga in zamenjal elegantno obleko iz skladišča trdke Robinson za strašno obleko, nekakšno kombinacijo iz sivga platna, posuto s črnimi trolistki detelje.

Bil sem torej izpremenjen v harlekina in bil sem prepričan, da bi dosegel tako običen velik uspeh v pantomimi v gledališču Olympije.

Potlej so me odvedli k »brivcu«, ki mi je temeljito obril obraz in ostrigel glavo. Moral sem se prisostvovati molitvi, za kar sem moral plačati 1 šilling 6 penca. Končno me je odvedel paznik v celico številka 33, kjer naj bi pet let presedel ubogi Edgar Pipe.

Sam... Bil sem sam!...

Od trenutka, ko sem prvič prestopil prag svoje celice, naj bi ostal strogo ločen od sveta. Edini človek, ki me je smel videti, pa še ta le skozi okence v vratih, naj bi bil brezbrzihi in mrki paznik. Potrpežljivo naj bi prenašal svojo usodo, se mučil v popolni osamljenosti in pozabil celo na človeški glas. Pomladi bodo sledile zimam, jeseni poletjem, jaz bom pa vedno tu med temi štirimi stenami, dočim bodo zunaj na zelenih livadah Readinga londonski meščani, pijani solca in radostnih src slavili vesele dneve svojega oddiha s svojimi rodbinami ali ljubimi.

Vrgel sem se na posteljo in zaplaval kakor otrok.

Ko sem bil izbral nevarni poklic tolovaja, sem pač vedel, kaj to pomeni. Zavedal sem se, da mi bo človeška družba prej ali slej proti moji volji vsilila bivanje v tej ali oni kaznilnici Anglije, nisem pa nikoli mislil, da je življenje v ječi tako težko.

Najprej me je obšla neka čudna apatičnost, potem pa divja jeza. Zdelo se mi je, da si bom prej ali slej razbil glavo ob zid.

Zvečer sem se nekoliko pomiril in pojedel pičlo večerjo, ki so mi jo potisnili skozi okence v vratihi.